

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2004. gada 30. marts)

par atbalsta shēmu, ko Apvienotā Karaliste īsteno Gibraltāra atbilstošo uzņēmumu labā

(izziņots ar dokumenta numuru K(2004) 928)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2005/77/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pieprasot ieinteresētām pusēm iesniegt savus komentārus saskaņā ar iepriekš citētajiem noteikumiem⁽¹⁾ un ņemot vērā to komentārus,

tā kā:

vairākiem nodokļu pasākumiem, tai skaitā Gibraltāra atbilstošo uzņēmumu režīmu. Apvienotā Karaliste atbildēja ar 1999. gada 22. jūlija vēstuli. Komisija pieprasīja papildu informāciju 2000. gada 23. maijā, un atgādinājums tika nosūtīts 2000. gada 28. jūnijā. Apvienotā Karaliste atbildēja 2000. gada 3. jūlijā. Ar 2000. gada 12. septembra vēstuli Apvienotā Karaliste iesniedza informāciju par atbrīvoto uzņēmumu režīmu (A/37430). 2000. gada 19. oktobrī notika sanāksme ar Apvienotās Karalistes un Gibraltāra iestādēm, lai pārrunātu Gibraltāra ārzonas nodokļu shēmas, atbilstošo uzņēmumu režīmu un atbrīvoto uzņēmumu režīmu. Papildu informāciju, atbildot uz šajā sanāksmē uzdotajiem jautājumiem, Apvienotā Karaliste iesniedza 2001. gada 8. janvārī (A/30254).

- (2) Ar 2001. gada 11. jūlija vēstuli (D/289757) Komisija informēja Apvienoto Karalisti, ka tā ir nolēmusi uzsākt procedūru, kas noteikta EK Līguma 88. panta 2. punktā, attiecībā uz Gibraltāra atbilstošo uzņēmumu režīmu. Pēc viena mēneša termiņa pagarināšanas Apvienotā Karaliste atbildēja ar 2001. gada 21. septembra vēstuli (A/37407).

I. PROCEDŪRA

- (1) Ar 1999. gada 12. februāra vēstuli (D/50716) Komisija pieprasīja Apvienotajai Karalistei sniegt informāciju par

- (3) Ar pieteikumu, kas iesniegts Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesas reģistrā 2001. gada 7. septembrī, Gibraltāra valdība ierosināja lietu, lai anulētu Lēmumu SG(2001) D/289755, ar ko uzsāk Gibraltāra atbilstošo

⁽¹⁾ OV C 26, 30.1.2002., 9. lpp.

- uzņēmumu režīma formālo izmeklēšanas procedūru; lieta tika reģistrēta kā lieta T-207/01. Tajā pašā datumā Gibraltāra valdība iesniedza papildu pieteikumu starpposma pasākumu veikšanai, lai atliktu Lēmumu SG(2001) D/289755, uzsāktu formālo izmeklēšanas procedūru un liktu Komisijai atturēties no tā publicēšanas (lieta T-207/01 R). Ar 2001. gada 19. decembra rīkojumu Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs noraidīja pieteikumu par starpposma pasākumiem⁽²⁾. Savā 2002. gada 30. aprīļa spriedumā Pirmās instances tiesa noraidīja pieteikumu par lēmuma anulēšanu⁽³⁾.
- (4) 2001. gada 21. novembrī Komisija pieprasīja informāciju par atbilstošiem uzņēmumiem piemērojamo nodokļu likmi. Atbildes trūkuma dēļ Komisija 2002. gada 21. martā izdeva formālu atgādinājumu (D/51275). Apvienotā Karaliste atbildēja 2002. gada 10. aprīlī (A/32681). 2002. gada 28. oktobrī Komisija pieprasīja papildu skaidrojumu (D/56088). Apvienotā Karaliste atbildēja 2002. gada 11. novembrī (A/38454) un pievienoja papildu piebildes ar 2002. gada 13. decembra vēstuli (A/39209).
- (5) Komisijas lēmums uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, uzaicinot ieinteresētās puses iesniegt savus novērojumus⁽⁴⁾. Ar 2002. gada 27. februāra (A/31518) un 2002. gada 28. februāra (A/31557) vēstulēm tika saņemti komentāri attiecīgi no "Charles A. Gomez & Co Barristers and Acting Solicitors" un no Gibraltāra valdības. Šie komentāri tika nosūtīti Apvienotajai Karalistei, kura atbildēja ar 2002. gada 25. aprīļa vēstuli (A/33257).
- tam jābūt reģistrētam Gibraltārā saskaņā ar Uzņēmumu rīkojumu,
- tā apmaksātajam pamatkapitālam jābūt 1 000 GBP (vai ekvivalents ārvalstu valūtā),
- tam jānogulda 1 000 GBP Gibraltāra valdībai kā nodrošinājums turpmākajiem nodokļiem,
- tam jāsamaksā 250 GBP par atbilstošā uzņēmuma apliecību,
- nevienam gibraltārietim vai Gibraltāra rezidentam nedrīkst būt izdevīga līdzdalība uzņēmuma pamatkapitālā,
- tam nevar būt akciju reģistrs ārpus Gibraltāra un tā memorandam vai statūtiem tas jāaizliedz,
- uzņēmums bez Gibraltāra Finanšu centra direktora iepriekšējas piekrišanas nedrīkst tirgoties vai veikt komercdarbību Gibraltārā ar gibraltāriešiem vai Gibraltāra rezidentiem. Tomēr tas drīkst tirgoties ar citiem atbrīvotiem vai atbilstošiem uzņēmumiem.
- (8) Uzņēmums, kas atbilst iepriekšminētajiem nosacījumiem, iegūst atbilstošā uzņēmuma apliecību. Izdotā apliecība ir derīga 25 gadus.
- (9) Atbilstošais uzņēmums ir atbildīgs par savas peļņas aplikšanu ar nodokli pēc likmes, kas vienmēr ir zemāka par parasto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi, kas patlaban ir 35%. Piemēroto nodokļa likmi pārrunā konkrētais uzņēmums un Finanšu centra nodaļa, kas ir Gibraltāra Tirdzniecības, rūpniecības un telekomunikāciju valsts ministrijas daļa. Šo pārrunu veikšanai nav likumā noteiktas kārtības. Lielākā daļa atbilstošo uzņēmumu maksā nodokli pēc likmes no 2% līdz 10%, un pēdējā laikā Gibraltāra iestāžu politika ir bijusi nodrošināt, lai visi atbilstošie uzņēmumi maksātu no 2% līdz 10%. Šo parametru ietvaros nodokļa likmi nosaka, lai nodrošinātu konsekveni starp visiem uzņēmumiem, kas darbojas tajā pašā sektorā⁽⁵⁾. Nodokļa likmes ir:

II. PASĀKUMA APRAKSTS

- (6) Atbilstošā uzņēmuma definīcija dota Gibraltāra 1983. gada 14. jūlija Ienākuma nodokļa (grozījums) rīkojumā. Šī noteikumi atbilstošā uzņēmuma režīma īstenošanai ir pieņemti ar 1983. gada 22. septembra Ienākuma nodokļa (atbilstošo uzņēmumu) noteikumu palīdzību; šie noteikumi kopīgi šajā lēmumā saukti "Atbilstošā uzņēmuma likumdošana".
- (7) Lai iegūtu atbilstošā uzņēmuma statusu, uzņēmumam, cita starpā, jāatbilst šādiem nosacījumiem:

⁽²⁾ Apvienotās lietas T-195/01 R un T-207/01 R Gibraltārs/Komisija R[2001] ECR II-3915.

⁽³⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01 Gibraltārs/ Komisija [2002] ECR II 2309.

⁽⁴⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

⁽⁵⁾ Aptuveni divpadsmit uzņēmumi neietilpst šajā 2–10% diapazonā. Nodokļa likmes šiem uzņēmumiem ir pārrunātas katrā gadījumā atsevišķi. Tās svārstās no 0,5% līdz 1,5% un no 21% līdz 34%. Nav savstarpējas saistības starp piemēroto nodokļa likmi un uzņēmuma darbības jomu. Uzņēmumi darbojas dažādos sektoros, tai skaitā privāto ieguldījumu turējumi, brīvdienu māju mārketingi un pārdošana, ārzonas banku pakalpojumi, kuģu remonts un konsultatīvo pakalpojumu mārketingi.

(procentos)	
Sektors	Nodokļa likme
Privātie ieguldījumi.	5
Finanšu pakalpojumi.	5
Azartspēles.	5
Satelītdarbība.	2
Kuģniecības pakalpojumi, tai skaitā remonts un pārveide.	2
Vispārēji tirgotāji.	5
Konsultatīvie pakalpojumi.	5
Citi (piem., filatēlijas pakalpojumi, komisijas aģenti).	2-10

(10) Citi atvieglojumi no atbilstošā statusa ietver:

— nerezidentiem (tai skaitā direktoriem) veicamās maksas un saviem akcionāriem izmaksājamās dividendes tiek apliktas ar ieturamo nodokli pēc tādas pašas noteiktās likmes kā uzņēmums,

— par atbilstošā uzņēmuma akciju nodošanu nav valsts nodevas.

(11) Atbilstoši Apvienotās Karalistes sniegtajai informācijai gadījumos, kad paredzētajai darbībai nepieciešama atrašanās vieta Gibraltārā, uzņēmums, kas uzsāk šādu darbību, parasti iegūst atbilstoša uzņēmuma statusu, nevis atbrīvota uzņēmuma⁽⁶⁾ statusu. Atbilstošie uzņēmumi ir arī īpaši izdevīgi gadījumos, kad meitasuzņēmumam jāveic ienākumu pārskaitījumi ārvalstu mātes uzņēmumam un jāsasniedz noteikts nodokļa līmenis, lai samazinātu turpmāko nodokļa apjomu mītnes zemē.

III. PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS IEMESLI

(12) Iepriekšējās izmeklēšanas gaitā Apvienotās Karalistes iesniegtās informācijas novērtējumā Komisija uzskatīja, ka visas uzņēmumu ienākuma nodokļa summas samaksas pienākuma atvieglojums piešķir atvieglojumu atbilstošiem uzņēmumiem. Tā uzskatīja, ka šis atvieglojums tiek piešķirts par valsts līdzekļiem, ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un ir selektīvs. Komisija arī uzskatīja, ka nav spēkā neviens no ierobežojumiem valsts atbalsta vispārējam aizliegumam, kas paredzēts Līguma 87. panta 2. punktā un 87. panta 3. punktā. Šo iemeslu

⁽⁶⁾ Atbrīvotie uzņēmumi nemaksā nodokli par savu peļņu, bet tā vietā maksā fiksētu gada nodokli 225-300 GBP.

dēļ Komisijai bija šaubas par pasākuma savienojamību ar kopējo tirgu, tādēļ tā nolēma uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru.

IV. GIBRALTĀRA VALDĪBAS KOMENTĀRI

(13) Gibraltāra valdība sniedz komentārus ar četrām nodaļām:

— Atbilstošo uzņēmumu likumdošana nav atbalsts Līguma 87. panta nozīmē,

— ja Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir atbalsts, tas ir esošais atbalsts, nevis jauns, nelikumīgs atbalsts,

— ja Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir atbalsts, tas ir savienojams ar kopējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu,

— ja Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir nelikumīgs un nesavienojams atbalsts, rīkojums par atbalsta atgūšanu būtu pretrunā Kopienas tiesību vispārīgiem principiem.

(14) Šos komentārus var apkopot šādi.

Atbilstošo uzņēmumu likumdošana nav atbalsts

(15) Līguma 87. panta 1. punkts nav piemērojams nodokļu shēmām, piemēram, Atbilstošā uzņēmuma likumdošanai, kas paredzētas darbībai starptautiskā kontekstā. Īpaši, ņemot vērā to, ka atbilstošā uzņēmuma statuss tiek piešķirts, ja šie uzņēmumi neveic komercdarbību Gibraltārā, nav atvieglojuma atbrīvojuma veidā no parasti piemērojamām nodokļa likmēm, jo Gibraltārs nav tiesīgs piešķirt atvieglojumu attiecībā uz citu jurisdikciju.

(16) Lai gan Gibraltāra valdība piekrīt, ka ar atbilstošā uzņēmuma režīmu piešķirtie atvieglojumi ir norobežoti no iekšzemes tirgus komercdarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa B daļas nozīmē⁽⁷⁾, kas pieņemts ar Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju lēmumu, kas tikās 1997. gada 1. decembra Padomē, valsts līdzekļi nav iesaistīti. Pasākums nerada finanšu slogu Gibraltāra valsts budžetam.

⁽⁷⁾ OV C 2, 6.1.1998., 2. lpp.

- (17) Pasākums nav selektīvs, jo atbilstošo uzņēmumu var izveidot jebkura fiziska vai juridiska persona neatkarīgi no valstspiederības vai saimnieciskās darbības. Gibraltāra valdība piekrīt, ka atbilstošā uzņēmuma statuss nav pieejams uzņēmumiem, kuri tirgojas Gibraltārā vai kuros gibraltāriešiem vai Gibraltāra rezidentiem ir izdevīga līdzdalība. Tomēr tā, lielākais, ir pretējas diskriminācijas rīcība, kas neietekmē konkurenci.
- (18) Pasākums neietilpst Līguma 87. panta 1. punkta darbības jomā, ciktāl atsevišķus atbilstošos uzņēmumus dibina privātpersonas nodokļu plānošanas iemeslu dēļ, aktīvu vai īpašuma turēšanai vai to personīgās bagātības pārvaldīšanai. Šie uzņēmumi netirgojas, nerāžo un nekonkurē tirgū.
- (19) Gibraltārs neietilpst Kopienas kopējā muitas teritorijā un tiek traktēts kā trešā valsts preču tirdzniecības nolūkā. Tādēļ Līguma 87. pants nevar attiekties uz atbalstu, kuru uzskata par sniegtu uzņēmumiem, kas nodarbojas ar preču tirdzniecību, jo Gibraltārā ražotas preces nav brīvā apgrozībā kopējā tirgū, bet tiek pakļautas muitas formalitātēm. Šādos apstākļos nevar ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (20) Komisijas 1999. gada 25. novembra Lēmumā 2000/394/EK par atbalstu firmām Venēcijā un *Chioggia* sociālās nodrošināšanas iemaksu atvieglojuma veidā saskaņā ar likumu Nr. 30/1997 un Nr. 206/1995⁽⁸⁾ izmantotā spriešana, lai konstatētu, ka atsevišķām firmām piešķirtais atvieglojums nav valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, attiecas uz atbilstošiem uzņēmumiem, kas dibināti nodokļu plānošanas nolūkā, un uz tiem, kuri tirgo preces.
- (21) Daudzi uzņēmumi ar atbilstošo statusu gūtu labumu no patlaban piemērojamajiem *de minimis* noteikumiem.

Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir esošs atbalsts, nevis nelikumīgs atbalsts

- (22) Atbilstošo uzņēmumu likumdošana attiecas uz 1983. gadu – laiku, kad Komisijai, dalībvalstij vai komersantiem nebija skaidrs, vai un kādā apmērā valsts atbalsta noteikumi sistemātiski jāpiemēro valsts likumdošanai par uzņēmumu aplikšanu ar nodokli. Ir nedaudzi, ja vispār

ir, piemēri pirms 90. gadiem par Komisijas valsts atbalsta rīcību pret vispārējiem uzņēmumu ienākuma nodokļa pasākumiem. Likumdošana attiecas uz kapitāla aprites liberalizāciju pirms 10 gadiem un valsts atbalsta jēdziena skaidrošanu pirms 15 gadiem, ko Komisija veica savā Paziņojumā par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem attiecībā uz komercdarbības aplikšanu ar tiešajiem nodokļiem⁽⁹⁾ (še turpmāk – “Paziņojums”). Atbilstošo uzņēmumu likumdošana tika veidota uz 1967. gada Atbrīvotā uzņēmuma likumdošanu, kas attiecas uz Gibraltāra pievienošanos Eiropas Savienībai 1973. gadā.

- (23) Atbilstošo uzņēmumu likumdošana tika paziņota tā saucamajai “Primarolo” grupai, kuru saskaņā ar Komercdarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa H daļu dibināja Apvienotās Karalistes valdība pat pirms 1998. gada Paziņojuma publicēšanas. Tajā laikā nebija pazīmes, ka pasākumus, kas noteikti kā kaitējoši saskaņā ar Komercdarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksu, Komisija traktētu par jauniem, nepaziņotiem atbalsta pasākumiem.
- (24) Paziņojumā ietverta pirmā visaptverošā, lai gan nepilnīga “valsts fiskālā atbalsta” definīcija. Tas ir administratīvs jauninājums un to var uzskatīt vairāk par politikas instrumentu Komisijas turpmākai rīcībai šajā jomā, nevis piemērojamās likumdošanas “skaidrošanu”.
- (25) Padomes 1999. gada 22. marta Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai⁽¹⁰⁾, 1. panta b) apakšpunkta v) daļa nosaka, ka pasākumi var kļūt par atbalstu kopējā tirgus attīstības rezultātā un ar atsevišķu darbību liberalizāciju. Kā minēts šajā noteikumā, atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir pasākums, kas kļuva par atbalstu tikai vēlāk. Neuzskatot atbilstošo uzņēmumu likumdošanu par esošu atbalstu, Komisija retrospektīvi piemēro samērā smalkus 2001. gada valsts atbalsta kritērijus atšķirīgajam juridiskajam un saimnieciskajam stāvoklim, kas dominēja 1983. gadā. Šai sakarā Īrijas uzņēmumu ienākuma nodokļa shēma sākotnēji netika klasificēta kā atbalsts, lai gan Komisijas uzskats vēlāk mainījās⁽¹¹⁾ un atspoguļoja Kopienas disciplīnu pakāpenisku pastiprināšanu attiecībā uz šādām nodokļu atvieglojumu shēmām.

⁽⁹⁾ OV C 384, 10.12.1998., 3. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp., Regulā grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽¹¹⁾ OV C 395, 18.12.1998., 19. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 150, 23.6.2000., 50. lpp., 90., 91. un 93. punkts.

(26) Izmantojot savu rīcības brīvību traktēt Atbilstošo uzņēmumu likumdošanu par jaunu, nelikumīgu atbalstu, Komisija ir pārkāpusi proporcionālītes principu. Šādam traktējumam ir dramatiskas ekonomiskas sekas. Ievērojamais kaitējums, kas tiks nodarīts, ir nesamērīgs ar jebkuru Kopienas interesi, kuru varētu nodrošināt, uzsākot procedūru attiecībā uz nelikumīgu atbalstu, īpaši, ņemot vērā Gibraltāra ekonomikas niecīgo apmēru un strīdīgās likumdošanas noteikti nenozīmīgo ietekmi uz konkurenci un uz starptautisko tirdzniecību. Komisijas pieeja būtu objektīvāka, ja tā būtu apsvērusi Atbilstošā uzņēmuma likumdošanu vai nu saskaņā ar Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksu, Līguma 96. un 97. pantu vai saskaņā ar esošam atbalstam piemērojamo procedūru.

(27) Visbeidzot, Komisija ir pārkāpusi juridiskas noteiktības un tiesiskas palāvības principu, gaidot 18 gadus pirms Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas apstrīdēšanas un neveicot likumdošanas izmeklēšanu saprātīgā laikā. Pirms 1999. gada februāra Komisija nekad neapšaubīja likumdošanas atbilstību Kopienas tiesībām. Pēc analogijas ar Defrenne lietu⁽¹²⁾ šī Komisijas ilgstošā bezdarbība Gibraltāram radīja tiesisku palāvību.

(28) Komisijas izmeklējumi jāpakļauj noilgumam. Tādējādi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. pantu jebkurš atsevišķs atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar atbalsta shēmu 10 gadus pirms Komisijas rīcības, jāuzskata par esošu atbalstu. Piemērojot šo noteikumu, Komisijai bija jāuzskata Atbilstošo uzņēmumu likumdošana par esoša atbalsta shēmu. Jebkurā gadījumā Komisija pārkāpa tiesisko palāvību un juridiskas noteiktības principu, ļaujot paiet pārāk ilgam laika posmam pēc likumdošanas izmeklēšanas uzsākšanas. Iepriekšējā izmeklēšana sākās 1999. gada 12. februārī, bet formālā izmeklēšanas procedūra tika uzsākta divarpus gadus vēlāk. Iepriekšējā izmeklēšana tika pārtraukta ar ilgjiem Komisijas bezdarbības periodiem. Ņemot vērā to, ka 2000. gada novembrī Komisijai bija dažas šaubas par valsts atbalsta procedūras uzsākšanas lietderību par kaitīgajiem pasākumiem, kurus konstatēja ētikas kodeksa grupa, ir pamatoti pieprasīt izmantot esošā atbalsta procedūru.

Savienojamība, pamatojoties uz Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu

(29) Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunkts noteic, ka atbalstu, lai kompensētu nopietnu traucējumu dalībvalsts

ekonomikai, var uzskatīt par savienojamu ar kopējo tirgu. Atbilstošo uzņēmumu likumdošana tika ieviesta gadu pirms Karaliskās jūras karakuģu būvētavas slēgšanas (paziņota 1981. gadā) un laikā, kad tika samazināta Lielbritānijas militārā klātbūtne Gibraltārā. Kuģu būvētava bija Gibraltāra galvenais nodarbinātības un ienākumu avots, veidojot 25% nodarbinātības un 35% iekšzemes kopprodukta (IKP). Tās slēgšana radīja nopietnus traucējumus Gibraltāra ekonomikai, tai skaitā strukturālas izmaiņas un ekonomisku kaitējumu bezdarba, palielinātu sociālo izmaksu un kvalificētu strādnieku masveida izceļošanas ziņā. Atbilstošo uzņēmumu likumdošana bija reakcija uz šiem nopietnajiem traucējumiem.

(30) Lai gan Komisija un Eiropas Kopienų Tiesa stingri interpretējušas Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu kā tādu, kas nozīmē, ka attiecīgajam traucējumam jāietekmē visas dalībvalsts, ne tikai viena tās reģiona vai tās teritorijas daļas ekonomika⁽¹³⁾, pastāv iemesli atbrīvojuma piemērošanai Gibraltāram saskaņā ar 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Atšķirībā no dalībvalsts reģiona vai teritorijas Gibraltārs jebkurā attiecīgā veidā pilnīgi atdalīts no Apvienotās Karalistes, īpaši konstitucionālā, politiskā, likumdošanas, ekonomiskā, fiskālā un ģeogrāfiskā ziņā. Tā ir vienīgā teritorija, uz kuru attiecas Kopienų tiesības, pamatojoties uz Līguma 299. panta 4. punktu. Gibraltāra un Apvienotās Karalistes ekonomikas ir pilnīgi atšķirīgas un atdalītas. Gibraltārs nesāņem nekādu finansiālu atbalstu no Apvienotās Karalistes un gūst pats savus ieņēmumus, lai izpildītu savas izdevumu saistības. Rezultātā traucējumi, kas ietekmē vienu ekonomiku, parasti neietekmē otru, kā gadījumā ar govju sūkļveida encefalopātijas krīzi, traucējums, kas ietekmēja Apvienotās Karalistes ekonomiku, bet ne Gibraltāru, kas traktēts kā ārkārtējs notikums Līguma 87. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē.

Rīkojums atbalsta atgūšanai būtu pretrunā Kopienų tiesību vispārīgiem principiem

(31) Būtībā var izmantot līdzīgu spriešanu, kas apkopota 22. līdz 28. apsvērumā par esoša atbalsta jautājumu, lai argumentētu par labu tiesiskas palāvības principam atgūšanas kontekstā. Šie argumenti īpaši attiecas uz nenoteiktību par valsts atbalsta noteikumu darbības jomu, Komisijas

⁽¹²⁾ Lieta 43/75 Defrenne/Sabena [1976] ECR 455,72.,73. un 74. punkts.

⁽¹³⁾ Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96, *Freistaat Sachsen un citas/Komisija* [1999] ECR II-3663 167. lpp. utt.

rīcības novitāti par uzņēmumu ienākuma nodokļa pasākumiem un Paziņojuma kā politikas izklāsta nozīmi, pasākuma vecumu, paziņojumu "Primarolo" grupai, kopējā tirgus un liberalizācijas attīstību, proporcionālītāti, Komisijas ilgstošu bezdarbību un iepriekšējās izmeklēšanas kavējumiem. Tādējādi radītā tiesiskā paļāvība kavē atgūšanas rīkojumu. Īpaši gan Gibraltāra valdība, gan saņēmēji vienmēr ir rīkojušies godprātīgi.

(32) Lēmuma, ar kuru uzsāk formālo izmeklēšanas procedūru⁽¹⁴⁾, 26. pantā ietverts īpašs pieprasījums pēc komentāriem par iespējamo tiesisko paļāvību, kas radītu šķērslī atbalsta atgūšanai. Savās aizstāvībās lietā T-207/01 un T-207/01 R Komisija apstiprināja savu vilcināšanos attiecībā uz atgūšanas rīkojuma iespēju un uzsvēra pieprasījuma pēc konkrētiem komentāriem neparasto raksturu. Komisija arī norādīja, ka nenoteiktība, kas varētu būt pastāvējusi, un iespēja, ka pasākums pastāvēja juridiskas nenoteiktības "pelēkā zonā", radīja, lielākais, tiesisku paļāvību un debates par jau samaksāta atbalsta atgūšanu. Savā 2001. gada 19. decembra rīkojumā Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs atzīmēja, ka šis neparastais pieprasījums varētu pārliecināt uzņēmumus nepamest Gibraltāru, un tam no pirmā acu uzmetiena ievērojamā mērā jāmazina jebkuras bažas, kas varētu būt saņēmējiem⁽¹⁵⁾. Tādējādi Komisija likusi Gibraltāra valdībai un saņēmējiem uzskatīt, ka atgūšana netiks norīkota.

(33) Līguma 87. panta piemērošana klasiskai "ārzonas" shēmai ir jauna un tai joprojām ir jēdzieniskas grūtības attiecībā uz atvieglojuma noteikšanu, finanšu slogu valstij un selektivitāti.

(34) Pati Komisija formālās izmeklēšanas uzsākšanas laikā izņēmuma kārtā nebija spējīga izlemt esošā atbalsta jautājumu.

(35) Atgūšana būtu pretrunā proporcionalitātes principam. Saskaņā ar Kopienas tiesībām, ja ir izvēle starp vairākām rīcībām, jāveic vismazāk apgrūtinošā. Radītie trūkumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniegtajiem mērķiem.

(36) Iepriekšējo desmit gadu laikā piešķirtā atbalsta atgūšana radītu nesamērīgu slogu Gibraltāra iestādēm. Gibraltārs ir neliela teritorija ar ierobežotiem administratīviem resursiem – katru gadu tiek novērtēti tikai aptuveni 2 000

uzņēmumu nodokļu uzlikšanai. Atgūšana ietvertu, *inter alia*, piemērotu pārskatu pieprasīšanu no atbilstošajiem uzņēmumiem (ieskaitot tos, kuri vairs nedarbojas), katra gada nodokļu saistību novērtēšanu, nodokļu pieprasījumu izdošanu, apelāciju un pretapelāciju apstrādi un maksājamā nodokļa nesamaksas izsekošanu. Gibraltāra Nodokļu pārvaldes administratīvais slogs, ierobežotās izmeklēšanas pilnvaras, neiespējamība izsekot uzņēmumiem, kuri ir beiguši darbību, un uzņēmuma aktīvu neesamība Gibraltārā paralizētu valdības darbību bez garantijas panākt apmierinošu atgūšanu.

(37) Atgūšanai būtu nesamērīga ietekme uz Gibraltāra ekonomiku un tas būtu nesamērīgs sods, ņemot vērā apstākļus, kas noveda pie Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas pieņemšanas, ierobežoto ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību un nelielo saņēmēju apjomu. Finanšu pakalpojumi veido aptuveni 30% no Gibraltāra IKP, un tiek lēsts, ka nodarbinātība, kas ir tieši saistīta ar atbilstošajiem uzņēmumiem, ir 1 400 (no kopējā darbaspēka aptuveni 14 000). Finanšu sektoram ir nozīmīga ietekme uz faktiski visiem pārējiem saimniecības sektoriem. Atgūšanas rīkojums novestu pie atbilstošo uzņēmumu likvidācijas, bankrota vai masveida izceļošanas, finanšu pakalpojumu sektora destabilizācijas un lielākās bezdarba krīzes, savukārt, radot politisku, sociālu un ekonomisku nestabilitāti.

(38) Daudzi atbilstošie uzņēmumi nebūtu apliekami ar Gibraltāra nodokļiem, jo to ienākumi netiek gūti, uzkrāti vai saņemti Gibraltārā. Atbilstības nosacījumu rezultātā daudzos gadījumos saņēmējiem nebūtu aktīvu Gibraltāra jurisdikcijā. Citi, kuri ir beiguši tirdzniecību, nebūtu atrodam.

(39) Daudzi saņēmēji būtu saņēmuši atbalstu, kas atbilstu *de minimis* noteikumam.

V. "CHARLES A. GOMEZ & CO" KOMENTĀRI

(40) "Charles A. Gomez & Co" komentārus var apkopot šādi.

(41) Gibraltāra advokatūra ir stipri atkarīga no Finanšu centra darba, kurā atbilstošie uzņēmumi dod lielāko ieguldījumu. Kādi 130 praktizējoši advokāti nodarbina vairākus simtus darbinieku un netieši dod būtisku ieguldījumu nodarbinātībā Gibraltārā un Spānijā.

⁽¹⁴⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁵⁾ Apvienotās lietas T-195/01 R un T-207/01, 104. un 113. punkts.

- (42) Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta izmantošanu nevar ierobežot līdz jomām, kurās dzīves līmenis jau tā ir zems vai kurās jau ir liels bezdarbs. 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta princips jāpiemēro arī, lai novērstu bezdarbu un nabadzību. Ieviešot Atbilstošā uzņēmuma likumdošanu, Gibraltārs saskārās ar Spānijas ekonomiskām sankcijām 20 gadu garumā un Karaliskās jūras karakuģu būvētavas nenovēršamo slēgšanu. Saskaņoties ar nabadzības, bezdarba un emigrācijas iespēju, Gibraltārs atrada alternatīvu labklājības avotu, izveidojot Gibraltāra Finanšu centru, kura lielākais atbalstītājs ir atbilstošie uzņēmumi. Eiropas intereses nevar savienot nabadzības un bezdarba akceptēšanu, izslēdzot Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērošanu šai situācijai, kad ir pieejamas dzīvotspējīgas alternatīvas. Atšķirībā no citiem lielākajiem finanšu centriem Gibraltāra centrs tika izveidots nepieciešamības dēļ. Šī nepieciešamība, pašaisardzība un pienākums samazināt citu nodarīto kaitējumu visi attaisno Atbilstošo uzņēmumu likumdošanu.
- (43) Kopš pievienošanās 1973. gadā Kopienas iestādes nav aizsargājušas Gibraltārā dzīvojošo Savienības pilsoņu tiesības un intereses. Neskatoties uz Eiropas Kopienas Tiesas spriedumu, Savienības pilsoņi Gibraltārā nav pārstāvēti Eiropas Parlamentā. Bez līdzdalības "ES Gibraltāra teritorijā" Komisijas uzstājība par Gibraltāra veikto aizsardzības pasākumu paziņošanu šķiet pārmērīga.

VI. APVIENOTĀS KARALISTES KOMENTĀRI

- (44) Apvienotā Karaliste ierobežoja savus sākotnējos komentārus ar atbalsta atgūšanas jautājumu un ar reģionālu selektivitāti un sniedza papildu novērojumus savos komentāros par Gibraltāra valdības komentāriem. Tos var apkopot šādi.

Atbalsta atgūšana

- (45) Ja tiek konstatēts, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir nelikumīgs atbalsts, kas nav savienojams ar kopējo tirgu, ir Kopienas tiesību vispārīgs princips – tiesiska palāvība, kas izslēdz jebkuru rīkojumu par jau samaksāta atbalsta atgūšanu. Lai gan tiesiska palāvība rodas tikai ārkārtējos apstākļos, kad saņēmējs varēja būt pamatoti pieņēmis, ka atbalsts ir likumīgs⁽¹⁶⁾, šajā gadījumā šādi apstākļi pastāv, un būtu nepiemēroti un nelikumīgi, ja Komisija izdotu atgūšanas rīkojumu.
- (46) Šī procedūra saskaņā ar Līguma 88. panta 2. punktu izriet no Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa pieņemšanas 1997. gadā, kurā Komisija apņēmas stingri piemērot valsts atbalsta noteikumus pasākumiem, kas saistīti ar komercedarbības aplikšanu ar tiešiem nodokļiem. Šis apgalvojums netieši nozīmē, ka

pagātnē valsts atbalsta noteikumi netika tik stingri piemēroti tāda veida fiskāliem režīmiem, kā norādīts Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksā.

- (47) Maz ticams, ka 1984. gadā Gibraltāra valdība vai Apvienotās Karalistes valdība apsvēra iespēju, ka attiecīgie noteikumi pārkāpj Apvienotās Karalistes valsts atbalsta saistības. Lai gan tobrīd bija skaidrs, ka ļoti specifisks vai sektorāls nodokļu atvieglojums var būt valsts atbalsts, valsts atbalsta noteikumu piemērošana vispārīgākām uzņēmumu ienākuma nodokļa shēmām, piemēram, atbilstošo uzņēmumu režīmam, nav bijusi ne nopietnu zinātnisku komentāru, ne Komisijas paziņojuma priekšmets. Būtu nepamatoti sagaidīt, ka centīgi komersanti uzdotu jautājumus par pasākuma atbilstību valsts atbalsta noteikumiem. Viņi būtu sastādījuši biznesa plānus un izmainījuši savus saimnieciskos stāvokļus, pamatojoties uz Atbilstošo uzņēmumu likumdošanu, un bija tiesīgi pieņemt, ka nodokļu atvieglojumi bija likumīgi.
- (48) Paziņojuma 26. punktā īpaši minēti gadījumi, kad attieksme pret nerezidentu uzņēmumiem ir labvēlīgāka nekā pret rezidentu uzņēmumiem. Tā bija pirmā reize, kad Komisija apstiprināja atšķirīgu nodokļu režīmu starp rezidentu un nerezidentu uzņēmumiem kā izveles rīcību vai "specifiku", kas var iesaistīt spēlē valsts atbalsta noteikumus. Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir pastāvējusi daudzus gadus pirms tam bez Komisijas kritikas vai komentāriem.
- (49) Vienīgais fakts, ka atbilstošo uzņēmumu režīms ir Gibraltāra likumdošanas iezīme, kuru nepiemēro pārējā Apvienotajā Karalistē, nevar radīt selektivitātes elementu, ko pieprasa Līguma 87. panta 1. punkts. Gibraltārs ir no pārējās Apvienotās Karalistes atdalīta jurisdikcija nodokļu aprēķināšanas nolūkā ar autonomiju attiecībā uz nodokļu jautājumiem. Nav tiesa, ka jebkura novirze starp Gibraltārā un pārējā Apvienotajā Karalistē piemērojamiem nodokļu tiesību aktiem automātiski radītu valsts atbalstu. Viena jurisdikcija dalībvalsts ietvaros ar autonomiju attiecībā uz nodokļu jautājumiem nevar radīt valsts atbalstu tikai tāpēc, ka tās nodokļu sistēmas īpaša aspekta rezultāts ir zemāks (vai augstāks) nodokļu līmenis nekā pārējai dalībvalstij piemērojams. Ja nodokļu pasākums kopumā ir attiecīgajā nodokļu jurisdikcijā, uz to nevar attiecināt Līguma 87. panta 1. punktu. Lemt citādi nozīmētu apšaubīt nodokļa palielināšanas un nodokļa variēšanas tiesības, kuras ir nodotām un decentralizētām administrācijām visā Kopienā. Tā būtu nopietna iejaukšanās dalībvalstu konstitucionālajā kārtībā.

⁽¹⁶⁾ Lieta 223/85, *Rijn-Schelde-Verolme*/Komisija [1987] ECR 4617.

Gibraltāra valdības komentāri

- (50) Apvienotā Karaliste atbalsta Gibraltāra valdības apgalvojumu, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošana jāuzskata par esošu atbalstu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) apakšpunkta v) daļu. 70. un 80. gados tika universāli pieņemts, ka valsts atbalsta noteikumi neierobežo dalībvalstu suverenitāti attiecībā uz fiskāliem jautājumiem, ciktāl tas skar visas uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmas. Komisija mēģināja piemērot valsts atbalsta noteikumus Gibraltāra nodokļu režīmam vai patiešām citiem nodokļu režīmiem Kopienā, kas piedāvāja labvēlīgu nodokļu statusu atsevišķām uzņēmumu grupām attiecībā pret citām. Tas bija tikai pēc vienošanās par kapitāla aprites pilnīgu liberalizāciju un finanšu pakalpojumu liberalizāciju 80. gados un 90. gadu sākumā, un tad, 90. gados izveidojot vienotu valūtu, šī uzmanība tika nopietni koncentrēta uz kaitīgas konkurences ierobežošanu, kas rodas dalībvalstu nodokļu režīmu rezultātā. Līguma valsts atbalsta noteikumu izmantošana, lai realizētu šādu nodokļu politiku, ir tikai pēdējo 4 gadu fenomens. Pēdējo trīs desmitgažu laikā ir attīstījies kopējais tirgus, un daudzi šodienas valsts atbalsta instrumenti pirms 30, 20 vai pat 10 gadiem netiktu uzskatīti par valsts atbalstu.
- (51) Pat tad, ja Komisijai ir taisnība, ņemot vērā Kopienas tiesību pašreizējo stāvokli, uzskatot Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas ieviešanu par valsts atbalsta pasākumu, kuram būtu nepieciešama paziņošana, ja to pieņemtu šodien, ne Komisija, ne Eiropas Kopienu Tiesa laikā, kad tā tika pieņemta, nebūtu to uzskatījusi par valsts atbalstu, kuram nepieciešama paziņošana. 1984. gadā Spānija vēl nebija dalībvalsts, un daudzas dalībvalstis saglabāja banku darbības likumus un valūtas maiņas kontroles pasākumus, kas novērs tādu nodokļu atvieglojumu kā, piemēram, Gibraltārā pieejamo nodokļu atvieglojumu izmantošanu. Nav skaidrs, ka Gibraltāra pasākumi tajā laikā spēja radīt konkurences izkropļojumu un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (52) Tajā laikā pati Komisija pievērsās atšķirīga nodokļu statusa gadījumiem, iespēju robežās izmantojot Līguma 95. pantu (tagad 90. pants), nevis paļāvās uz valsts atbalsta noteikumiem. Zinātniski komentētāji un nodokļu tiesību praktizētāji neuzskatīja, ka valsts atbalsta principi attiecās uz gadījumiem, kas nav gadījumi, kad atsevišķiem uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām tika piedāvāti īpaši nodokļu atbrīvojumi rūpnieciskās politikas iemeslu dēļ. Nevar atbalstīt argumentu, ka pasākumi kā, piemēram, Gibraltāra Atbilstošo uzņēmumu likumdošana, varēja būt valsts atbalsts līdz Paziņojuma publicēšanai 1998. gada 10. decembrī.
- (53) Uz atgūšanas jautājumu Apvienotā Karaliste īpaši atbalsta Gibraltāra valdības argumentus, ka Komisijas apņemšanās

sistemātiski piemērot valsts atbalsta noteikumus tiešo nodokļu uzlikšanas pasākumiem ir jauna un ka atbalstu būtu neiespējami atgūt. Atgūšana radītu nesamērīgu slogu Gibraltāra iestādēm, daudziem atbilstošajiem uzņēmumiem Gibraltārā nebūtu uzņēmumu ienākuma nodokļa saistības, daudzos gadījumos būtu neiespējami novērtēt un/vai atgūt atbalstu un daudzi saņēmēji būtu saņēmēji *de minimis* atbalstu.

VII. ATBALSTA PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS

- (54) Pēc Apvienotās Karalistes iestāžu novērojumu, kā arī Gibraltāra valdības un "Charles A. Gomez & Co" novērojumu apsvēršanas Komisija saglabā savu nostāju, kas pausta tās 2001. gada 11. jūlija Lēmumā⁽¹⁷⁾ Apvienotās Karalistes iestādēm, kuras uzsāk procedūru saskaņā ar Līguma 88. panta 2. punktu, ka attiecīgā shēma ir nelikumīga, darbības valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta darbības jomā.

Atbalsta esamība

- (55) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, tam jāatbilst šādiem četriem kritērijiem.
- (56) Pirmkārt, pasākumam jāsniedz saņēmējiem atvieglojums, kas samazina izmaksas, kuras tie parasti sedz savas komercdarbības gaitā. Atbilstoši Paziņojuma 9. punktam nodokļu atvieglojumu var piešķirt ar uzņēmuma sloga dažāda veida samazinājumu un īpaši ar nodokļa summas samazinājumu. Atbilstošo uzņēmumu režīms skaidri atbilst šim kritērijam. Tā vietā, lai būtu pakļauti ienākuma nodoklim pēc Gibraltāra standarta uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes 35% apmērā, atbilstošie uzņēmumi pārrunā savu nodokļa likmi ar Gibraltāra iestādēm, kā aprakstīts iepriekš 9. apsvērumā.
- (57) Novērojums, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošana ir nodokļu shēma, kas paredzēta, lai darbotos starptautiskā kontekstā, nav svarīgs tās kvalificēšanai par valsts atbalsta pasākumu. Lai gan Komisija piekrīt argumentam, ka Gibraltārs nav tiesīgs piešķirt nodokļu atvieglojumus attiecībā uz citām jurisdikcijām, fakts, ka atbilstošie uzņēmumi pārrunā savu nodokļa likumi, skaidri pierāda, ka tie gūst ieņēmumus, kas bez to īpaša statusa tiktu aplikti ar uzņēmumu ienākuma nodokli pēc standarta likmes. Neatkarīgi no darbības veida, ar ko atbilstošie uzņēmumi var nodarboties, to atbilstošais statuss tiek piešķirts, ja tie ir Gibraltārā reģistrēti uzņēmumi vai ārvalstu uzņēmumu reģistrētas filiāles. Rezultātā atbilstošie uzņēmumi gūst labumu no īpaša un labvēlīgāka nodokļu režīma Gibraltārā salīdzinājumā ar pārējiem Gibraltārā reģistrētiem uzņēmumiem.

⁽¹⁷⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

- (58) Otrkārt, atvieglojumu piešķir valsts vai no valsts līdzekļiem. Nodokļu samazinājuma piešķiršana kā tas, kas tiek pārrunāts starp atbilstošu uzņēmumu un Gibraltāra iestādēm, ietver nodokļu ieņēmumu zaudējumu, kas atbilstoši Paziņojuma 10. punktam ir līdzvērtīgs valsts līdzekļu izlietošanai fiskālo izdevumu veidā.
- (59) Jānoraida Gibraltāra valdības arguments, ka ar norobežošanu pasākums nerada acīmredzamu slogu tās budžetam. Komisija uzskata, ka nodokļu atvieglojums Līguma 87. panta 1. punkta nolūkā tiek piešķirts no valsts līdzekļiem, jo šī atvieglojuma izcelsme ir dalībvalsts atteikšanās no nodokļu ieņēmumiem, ko tā parasti būtu guvusi⁽¹⁸⁾. Norobežota nodokļu atvieglojuma neesamības gadījumā atbilstošo uzņēmumu darbība, ja tā notiek Gibraltāra iestāžu jurisdikcijā, Gibraltārā tiktu aplikta ar nodokli pēc pilnas likmes. Šī nodokļu likmes atšķirība ir iepriekšminētie nodokļu ieņēmumi.
- (60) Treškārt, pasākumam jāietekmē konkurence un tirdzniecība starp dalībvalstīm. Šis kritērijs tiek izpildīts, ja atbilstošie uzņēmumi var pašreiz vai potenciāli tirgoties ar citās dalībvalstīs atrodošiem uzņēmumiem vai darboties trešo valstu tirgos, kas ir pieejami citu dalībvalstu uzņēmumiem. Tas īpaši ir šis gadījums, jo atbilstošie uzņēmumi parastos apstākļos nevar tirgoties vai veikt komercdarbību Gibraltārā ar gibraltāriešiem vai ar Gibraltāra rezidentiem.
- (61) Pat tad, ja atsevišķus atbilstošos uzņēmumus dibina privātpersonas nodokļu plānošanas nolūkā un netirgojas, neražo vai nekonkurē tirgū, tie netiek atturēti to darīt. Tomēr fakts, ka ir tendence, ka atbilstošiem uzņēmumiem Gibraltārā ir atrašanās vieta un tie gūst ienākumus, kas tiek aplikti ar uzņēmumu ienākuma nodokli, lai gan pēc samazinātas likmes, liecina, ka tie faktiski veic saimniecisku darbību. To apstiprina plašais sektoru diapazons, kuros darbojas atbilstošie uzņēmumi (sk. iepriekš 9. apsvērumu).
- (62) Komisija atzīmē, ka Gibraltārs neietilpst Kopienas kopējā muitas teritorijā. Tomēr tas neietekmē valsts atbalsta noteikumu piemērošanu tiem uzņēmumiem Gibraltārā, kuri nodarbojas ar preču tirdzniecību. Šie uzņēmumi netiek atturēti no tirdzniecības ar uzņēmumiem kopējā
- muitas teritorijā, tie netiek atturēti arī no konkurēšanas trešo valstu tirgos, kuros pašreiz vai potenciāli darbojas citi Kopienas uzņēmumi. Tādēļ, ja nodokļu atvieglojums, kas piešķirts atbilstošiem uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar preču tirdzniecību, stiprina to stāvokli, tiek ietekmēta tirdzniecība un konkurence.
- (63) Jānoraida arī paralēles, kas vilktas ar Komisijas spriešanu Lēmumā 2000/394/EK par atbalstu firmām Venēcijā un *Chioggia*. Abu lietu apstākļi ir diezgan atšķirīgi. Īpaši secinājums, ka nebija ietekmes uz tirdzniecību, un rezultātā atbalsts trijiem konkrētajiem uzņēmumiem netika balstīts, *inter alia*, uz sniegto pakalpojumu vietējo raksturu. Šie apsvērumi skaidri nav piemērojami atbilstošiem uzņēmumiem, kuri, kā norāda pati Gibraltāra valdība, darbojas starptautiskā kontekstā.
- (64) Nevar izmantot *de minimis* noteikumu, lai pamatotu atbilstošo uzņēmumu režīma piemērošanu. Nav mehānisma, lai novērstu atbalsta piešķiršanu, kas pārsniedz saskaņā ar *de minimis* noteikumu atļauto, no pasākuma nav izslēgti sektori, uz kuriem neattiecas *de minimis* noteikums.
- (65) Visbeidzot, pasākumam jābūt specifiskam vai selektīvam, tādēļ, ka tas veicina "atsevišķus uzņēmumus vai atsevišķu preču ražošanu". Pasākuma labumguvēji ir Gibraltāra uzņēmumi, kuru pamatkapitālā gibraltārietim vai Gibraltāra rezidentam nedrīkst būt izdevīga līdzdalība. Pie tam atbilstošie uzņēmumi parastos apstākļos nevar tirgoties vai veikt komercdarbību Gibraltārā ar gibraltāriešiem vai Gibraltāra rezidentiem. Tādēļ pasākums ir selektīvs, ciktāl tas piešķir atvieglotu nodokļu režīmu tiem ne Gibraltāram piederošiem uzņēmumiem, kuri darbojas Gibraltārā vai no tā.
- (66) Novērojums, ka pasākums nav selektīvs, jo jebkura persona var nodibināt atbilstošo uzņēmumu, un ka ierobežojumi par atbilstošā uzņēmuma statusa pieejamību ir pretējas diskriminācijas rīcība pret Gibraltāra rezidentiem, nepierāda, ka pasākums nav selektīvs. Pārbaudot pasākumu, jāveic salīdzinājums ar vispārēji piemērojamo sistēmu, šajā gadījumā uzņēmumu ienākuma nodokļa standarta režīmu Gibraltārā. Atbilstošā uzņēmuma režīms skaidri ir vispārējās sistēmas izņēmums.

⁽¹⁸⁾ Sk., piemēram, lietu C-156/98 Vācija/Komisija [2000] ECR I-6857,26. punkts.

- (67) Komisija atzīmē Apvienotās Karalistes novērojumus par reģionālo specifiku. Komisija arī atzīmē, ka Apvienotā Karaliste nav mēģinājusi pārliecināt, ka atbilstošo uzņēmumu režīms ir vispārējs režīms Gibraltāra nodokļu jurisdikcijā. Tādēļ Komisija atbalsta savu secinājumu, ka pasākums ir būtiski selektīvs Gibraltārā. Tādēļ šajā gadījumā nav jāpārbauda reģionālas selektivitātes jautājums, kas sīki izvērtēts Komisijas 2004. gada 30. marta Lēmumā par Gibraltāra valdības uzņēmumu ienākuma nodokļa reformu⁽¹⁹⁾.
- (71) Attiecībā uz paziņojumu, kas ir administratīvs jauninājums vai politikas izklāsts, Pirmās instances tiesa jau ir apstiprinājusi⁽²²⁾, ka "nekur [Paziņojumā] Komisija neizsludina prakses izmaiņas savos lēmumos par nodokļu pasākumu izvērtēšanu, ņemot vērā EK 87. un EK 88. pantu". No tā izriet, ka Apvienotā Karaliste kļūdās, apgalvojot, ka pasākumus kā, piemēram, atbilstošo uzņēmumu režīmu, nevar klasificēt kā valsts atbalstu ātrāk kā pēc Paziņojuma publicēšanas.

Esošs atbalsts vai nelikumīgs atbalsts

- (68) Šo jautājumu ir apskatījusi Pirmās instances tiesa, kas noraidīja Gibraltāra valdības argumentus pret Komisijas veikto nelikumīga atbalsta iepriekšēju novērtējumu attiecībā uz atbilstošo uzņēmumu režīmu⁽²⁰⁾. Neatkarīgi no tā, vai tas tika veidots uz 1967. gada atbrīvoto uzņēmumu režīmu, Atbilstošā uzņēmuma likumdošana tika ieviesta 1983. gadā pēc Apvienotās Karalistes pievienošanās Kopienai. Tādēļ to nevar uzskatīt par "esošu atbalstu" Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) apakšpunkta i) daļas nozīmē. Pati Pirmās instances tiesa secināja, ka Komisijai bija pietiekami iemesli uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru.
- (72) Izvirzot savu prasību, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošana kļuva par atbalstu tikai pēc tam, kad tā tika ieviesta 1983. gadā Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) apakšpunkta v) daļas nozīmē, Gibraltāra valdība ar Apvienotās Karalistes atbalstu apgalvo, ka pasākums attiecas uz kapitāla aprites liberalizāciju pirms 10 gadiem. Tomēr šis vispārīgais novērojums netika pamatots ar konkrētiem argumentiem par atbilstošiem uzņēmumiem, un tādēļ nevar, *per se*, noteikt, ka pasākums 1983. gadā nebija atbalsts. No pašas likumdošanas ir skaidrs, ka nepastāv ierobežojumi saimnieciskās darbības sektoriem, kuros var darboties atbilstošie uzņēmumi. Tādēļ nav acīmredzams apmērs, kādā, ja vispār, nekonkrēti ierobežojumi kapitāla aprītei 1983. gadā ietekmēja uzņēmumus, kas guva labumu no pasākuma piešķirtajiem nodokļu atvieglojumiem.
- (69) Jau 1973. gadā Eiropas Kopienas Tiesa skaidri apstiprināja valsts atbalsta noteikumu piemērojamību fiskāliem pasākumiem⁽²¹⁾. Pat tad, ja bijuši nedaudzi piemēri Komisijas rīcībai pret vispārējiem uzņēmumu ienākuma nodokļa pasākumiem, tas neietekmē atbalsta pasākuma esošo vai nelikumīgo raksturu. Šajā gadījumā Atbilstošo uzņēmumu likumdošana nav vispārējs uzņēmumu ienākuma nodokļa pasākums, bet tā darbības joma ir diezgan specifiska. Jebkurā gadījumā Līguma noteikuma piemērošana pirmo reizi konkrētai situācijai nav jauna noteikuma retrospektīva piemērošana.
- (73) Pat tad, ja, kā apgalvo Apvienotā Karaliste, dažu dalībvalstu banku darbības likumi un valūtas maiņas kontroles pasākumi tajā laikā kavēja šo ārzonas nodokļu atvieglojumu izmantošanu, nodokļu atlaizū esamība tomēr joprojām būtu nostiprinājusi atbilstošo uzņēmumu stāvokli tirgos, kuri nav pakļauti šādiem ierobežojumiem salīdzinājumā ar to konkurentiem citās dalībvalstīs. Šai ziņā Gibraltāra valdība ir izvirzījusi būtībā tāds pašus argumentus, kas izmantoti tās sāncensībā Pirmās instances tiesā. Tiesa noraidīja šos argumentus pret Komisijas Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas iepriekšējo klasifikāciju un secināja, ka šādi "vispārīgi argumenti nevar pierādīt, ka 1983. gada nodokļu shēma tās iekšējo iezīmju dēļ jāklasificē kā esoša atbalsta shēma"⁽²³⁾. Tiesa arī noraidīja paralēlas, kas vilktas ar Īrijas uzņēmumu ienākuma nodokļa lietu⁽²⁴⁾, pamatojoties uz to, ka faktiskie un juridiskie apstākļi ir diezgan atšķirīgi⁽²⁵⁾. Tādēļ Komisija neredz iemeslus mainīt savu uzskatu.
- (70) Atbilstošo uzņēmumu likumdošana netika paziņota Komisijai saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Fakts, ka par to tika informēta "Primarolo" grupa, nevar tikt uzskatīts par formālu paziņojumu Komisijai saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem.

⁽¹⁹⁾ Komisijas 2004. gada 30. marta lēmums, vēl nav publicēts.

⁽²⁰⁾ Sk. apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 117. līdz 131. punkts.

⁽²¹⁾ Lieta 173/73, Itālija / Komisija, [1974] ECR 709, 13. punkts.

⁽²²⁾ Apvienotās lietas T-269/99, T-271/99 un T-272/99, *Diputación Foral de Guipúzcoa* un citi/Komisija [2002] ECR II-4217,79. punkts.

⁽²³⁾ Sk. apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01.

⁽²⁴⁾ OV C 395, 18.12.1998., 14. lpp.

⁽²⁵⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 120. un 123. punkts.

- (74) Attiecībā uz apgalvotajiem proporcionalitātes, juridiskas noteiktības un tiesiskas palāvības principa pārkāpumiem Gibraltāra valdības argumenti pieņem rīcības brīvības robežu, kura Komisijai nepiemīt. *Piaggio* lietā⁽²⁶⁾ tiesa nolēma, ka nevar piekrist Komisijas veiktajai attiecīgās shēmas klasifikācijai par esošu atbalstu praktiskas lietderības dēļ, kad šī shēma nav paziņota saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Tādējādi, kā apstiprināja Pirmās instances tiesa⁽²⁷⁾, pasākuma klasifikācija par jaunu vai esošu atbalstu jānosaka, neatsaucoties uz laiku, kas ir pagājis kopš pasākuma ieviešanas, un neatkarīgi no iepriekšējās administratīvas prakses, nedomājot par apgalvotām ekonomiskām sekām. Šo iemeslu dēļ jānoraida "Charles A. Gomez & Co" un Apvienotās Karalistes ierosinājums, ka Komisija ir rīkojusies pārmērīgi, uzskatot, ka pasākumam bija nepieciešama paziņošana. Tāpat Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. pantā noteiktais noilgums neizklāsta vispārīgu principu, saskaņā ar kuru nelikumīgs atbalsts tiek pārveidots par esošu atbalstu, bet tikai nepieļauj atbalsta atgūšanu, kas ieviests vairāk nekā 10 gadus pirms Komisijas pirmās iejaukšanās.
- (75) Komisija atzīmē, ka procedūra saskaņā ar Līguma 96. un 97. pantu attiecas uz atšķirībām starp dalībvalstu vispārīgiem noteikumiem⁽²⁸⁾. Turpretim Atbilstošo uzņēmumu likumdošana nav šāds vispārīgs noteikums, bet selektīvs pasākums ar šauru darbības jomu, kas skaidri ietilpst valsts atbalsta noteikumu darbības jomā. Komisija arī atzīmē, ka tās rīcība pilnīgi atbilst Komerccarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa J daļai.
- (76) Ciktāl atbilstošo uzņēmumu režīms veido valsts atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, tā savienojamība ar kopējo tirgu jāizvērtē, ņemot vērā 87. panta 2. punktā un 87. panta 3. punktā paredzētos izņēmumus.
- (77) Šajā gadījumā nav spēkā Līguma 87. panta 2. punktā paredzētie izņēmumi, kas attiecas uz sociāla rakstura atbalstu, ko piešķir atsevišķiem patērētājiem, atbalstu, lai atlidzinātu dabas katastrofu vai ārkārtēju notikumu radīto kaitējumu, un atbalstu, ko piešķir atsevišķiem Vācijas Federatīvās Republikas apgabaliem.
- (78) Īpaši jūras karakuģu būvētavas slēgšanu nevar uzskatīt par ārkārtēju notikumu Līguma 87. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē. Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse ir noteikusi, kas šis izņēmums ir spēkā tikai gadījumos, kad ārkārtējs notikums ir neprognozējams un ārpus dalībvalsts iestāžu kontroles. Apvienotās Karalistes iestādes izsludināja kuģu būvētavas slēgšanu 1981. gadā, trīs gadus pirms tās slēgšanas 1984. gadā.
- (79) 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums paredz atbalsta atļaušanu, lai veicinātu apgabalu ekonomisko attīstību, kur dzīves līmenis ir neparasti zems vai kur ir ļoti nepietiekama nodarbinātība. Komisijas Pamatnostādņu par valsts reģionālo atbalstu⁽²⁹⁾ 3.5. punkts nosaka metodiku, kas jāizmanto norobežotos apgabalos, lai tos uzskatītu par piemērotiem labuma gūšanai no Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzētā izņēmuma. Tas izmanto sākotnējos datus. Pretēji "Charles A. Gomez & Co" apgalvojumam šo noteikumu nevar izmantot perspektīvi un tas attiecas tikai uz apgabaliem, kur jau pastāv zema dzīves līmeņa un ļoti nepietiekamas nodarbinātības apstākļi. Šie apgabali noteikti Apvienotās Karalistes reģionālā atbalsta plānā⁽³⁰⁾. Apvienotās Karalistes iestādes neizvirzīja Gibraltāru par atbalstāmo apgabalu un piekrita, ka Gibraltārā nevar piešķirt reģionālu atbalstu par 2000. līdz 2006. gada periodu. Tā kā Gibraltārs nav un nekad nav bijis šāds apgabals, 87. panta 3. punkta a) apakšpunkts nav spēkā. Jebkurā gadījumā netika apgalvots, ka Gibraltāra iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir zem robežas, kas noteikta Komisijas Pamatnostādņu par valsts reģionālo atbalstu 3.5. punktā. 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu nevar izmantot, lai samazinātu neskaidras un nenosakāmas turpmākās sekas, kuras valsts iestādes pašas var novērst vai samazināt, izmantojot citus politiskas instrumentus.
- (80) Atbilstošo uzņēmumu režīmu nevar uzskatīt ne par kopēju Eiropas interešu projektu, ne, lai kompensētu nopietnu traucējumu dalībvalsts ekonomikai, kā minēts Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā. Kā ir novērojusi Gibraltāra valdība, Komisija un Eiropas Kopienu Tiesa stingri interpretē 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu kā tādu, kas nozīmē, ka nopietnam traucējumam jāietekmē visa dalībvalsts ekonomika⁽³¹⁾. Attiecīgais traucējums – karakuģu būvētavas slēgšana – neradīja traucējumu visai Apvienotās Karalistes ekonomikai. Kamēr Komisija atzīmē Gibraltāra valdības argumentu, ka

⁽²⁶⁾ Lieta C-295/97 *Piaggio / Ifitalia un citi*, [1999] ECR I-3735.

⁽²⁷⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 121. punkts.

⁽²⁸⁾ Sk. paziņojuma 6. punktu.

⁽²⁹⁾ OV C 74, 10.03.1998., 9. lpp.

⁽³⁰⁾ OV C 272, 23.9.2000., 43. lpp. un Komisijas 2000. gada 17. augusta apstiprinājuma vēstule Nr. SG(2000) D/106293.

⁽³¹⁾ Sk. apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96, *Freistaat un citi/ Komisija*, ECR [1999] II-3663, 166., 167. un 168. punkts.

Gibraltārs ir atdalīts no Apvienotās Karalistes konstitucionālā, politiskā, likumdošanas, fiskālā un ģeogrāfiskā ziņā tas nemaina faktu, ka valsts atbalsta noteikumu nolūkā Gibraltārs ir Apvienotās Karalistes sastāvdaļa, neskatoties uz Līguma 299. panta 4. punkta unikālo darbības jomu. Jebkurā gadījumā ir citi Kopienas apgabali, kuriem arī ir raksturīga dažādu veidu un pakāpju atdalīšana no dalībvalsts, kuras sastāvdaļa tie ir. Nevienš no šiem apgabaliem netiek uzskatīts par pilntiesīgu dalībvalsti 87. panta 3. punkta b) apakšpunkta nolūkā. Paralēles, ko Gibraltāra valdība veļ ar pasākumiem, kas pieņemti, reaģējot uz govju sūklveida encefalopātijas ("GSE") krīzi Apvienotajā Karalistē, nav atbilstošas. GSE krīze tika uzskatīta par ārkārtēju notikumu, un tādējādi šie pasākumi ietilpst Līguma 87. panta 2. punkta b) apakšpunkta darbības jomā. Nav prasības, ka, lai piemērotu 87. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ārkārtējam notikumam jāietekmē visa attiecīgā dalībvalsts.

(81) Atbilstošo uzņēmumu režīma mērķis nav veicināt kultūras un kultūras saglabāšanu, kā paredzēts Līguma 87. panta 3. punkta d) apakšpunktā.

(82) Visbeidzot, atbilstošo uzņēmumu režīms jāpārbauda, ņemot vērā Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kas paredz atbalsta atļaušanu, lai veicinātu atsevišķu saimniecisko darbību vai atsevišķu ekonomisko apgabalu attīstību, kad šis atbalsts nelabvēlīgi neietekmē tirdzniecības nosacījumus apmērā, kas ir pretējs kopējām interesēm. Ar atbilstošo uzņēmumu režīmu piešķirtie nodokļu atvieglojumi nav saistīti ar ieguldījumiem, ar darbavietu radīšanu vai ar konkrētiem projektiem. Tie vienkārši veido izmaksu samazinājumu, kuras parasti jāsedz attiecīgajiem uzņēmumiem savas komercdarbības gaitā, un tādēļ jāuzskata par darbības valsts atbalstu, kura labumi beidzas, tiklīdz atbalsts tiek atcelts. Atbilstoši Komisijas pastāvīgajai praksei nevar uzskatīt, ka šis atbalsts veicina atsevišķu darbību vai atsevišķu ekonomisko apgabalu attīstību saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Darbības atbalstu atbilstoši Komisijas Pamatnostādņu par valsts reģionālu atbalstu 4.15. un 4.16. punktam var piešķirt tikai ārkārtējos gadījumos vai īpašos apstākļos. Pie tam Gibraltārs nav iekļauts Apvienotās Karalistes reģionālā atbalsta plānā 2000. līdz 2006. gada periodam, ko Komisija apstiprināja ar valsts atbalsta numuru Nr. N 265/00⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96.

Atgūšana

(83) Eiropas Kopienų Tiesa ir atkārtoti nolēmusi, ja tiek konstatēts, ka nelikumīgi piešķirts valsts atbalsts nav savienojams ar kopējo tirgu, šāda konstatējuma likumsakarīgas sekas ir, ka atbalsts jāatgūst no saņēmējiem⁽³³⁾. Ar atbalsta atgūšanu iespēju robežās tiek atjaunots konkurētspējīgais stāvoklis, kas pastāvēja pirms atbalsta piešķiršanas. Tomēr Regulas (EK) Nr. 659/1999 14. panta 1. punkts nosaka, ka "Komisija nepieprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretēji Kopienas tiesību vispārējam principam".

(84) Jānoraida Gibraltāra valdības argumenti par to, ka ar valsts atbalsta noteikumu darbības jomas nenoteiktību un Komisijas rīcības retumu vai jaunumu pret nodokļu pasākumiem, kas ir ārzonas pēc būtības vai ne, ir radīta tiesiska paļāvība. Tikai izņēmuma gadījumos nelikumīga atbalsta saņēmējs var izvairīties no pienākuma atmaksāt šo atbalstu, vienīgi nacionālās tiesas izvērtē atsevišķā gadījuma apstākļus⁽³⁴⁾. Tāpat, tā kā Paziņojuma publicēšana nebija ne Komisijas politikas izklāsts, ne, kā netieši norāda Apvienotā Karaliste, valsts atbalsta noteikumu piemērošanas samazināšana, tas nevarēja radīt tiesisku paļāvību⁽³⁵⁾. Līguma noteikuma piemērošana konkrētai situācijai pirmo reizi nevar radīt tiesisku paļāvību attiecībā uz pagātņi. Jebkurā gadījumā pretēji Apvienotās Karalistes ierosinājumam diferencētajam nodokļu režīmam starp rezidentu un nerezidentu uzņēmumiem ir bijusi svarīga loma iepriekšējos Komisijas valsts atbalsta lēmumos⁽³⁶⁾.

(85) Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas paziņošana "Primarolo" grupai, nebūt neradot tiesisku paļāvību, skaidri iekļāva pasākumu Komisijas apņemšanās darbības jomā, kas minēta Komerccarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa J daļā, pārbaudīt vai atkārtoti pārbaudīt dalībvalstu esošos nodokļu pasākumus ar visām valsts atbalsta izmeklēšanas sekām.

⁽³³⁾ Sk., piemēram, lietu C-169/95, Spānija/Komisija [1997] ECR I-135, 47. punkts.

⁽³⁴⁾ Sk., piemēram, lietas C-5/89 Komisija / Vācija ([1990] ECR I-3437), T-67/94 *Ladbroke Racing*/Komisija [1998] ECR II-1), T-459/93 *Siemens*/Komisija (ECR [1995] II 1675).

⁽³⁵⁾ Sk. 23. zemsvētras piezīmi.

⁽³⁶⁾ Sk., piemēram, Komisijas 1995. gada 12. aprīļa Lēmumu 95/452/EK par valsts atbalstu nodokļu koncesiju veidā uzņēmumiem, kuri darbojas Triestes Finanšu pakalpojumu un apdrošināšanas centrā saskaņā ar Itālijas 1991. gada 9. janvāra likuma Nr. 193. pantu, OV L 264, 7.11.1995., 30. lpp., 10. punkts.

- (86) Attiecībā uz kopējā tirgus un kapitāla aprites liberalizācijas un finanšu pakalpojumu izvērtēšanu Gibraltāra valdība sniegusi tikai vispārīgus argumentus, kas nav pietiekami, lai konstatētu tiesiskas palāvības esamību. Īpaši Komisija atzīmē, ka netika sniegta konkrēta spriešana par to, kā kopējā tirgus attīstība ir radījusi tiesisku palāvību, nav arī sniegts neviens arguments attiecībā uz konkrētu liberalizācijas pasākumu ietekmi. Pie tam skaidrs, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošanas darbības joma ir plašāka par tiem sektoriem, kurus var būt ietekmējuši kapitāla aprites un finanšu pakalpojumu ierobežojumi.
- (87) Gibraltāra valdība izmanto Defrenne lietu, lai pamatotu savu argumentu, ka kavējumi gan pirms atbilstošo uzņēmumu režīma izmeklēšanas, gan tās laikā ir radījuši tiesisku palāvību. Tomēr faktiskais un juridiskais stāvoklis Defrenne lietā bija diezgan atšķirīgs. Īpaši ar ilgstošu lietas neierosināšanu par pārkāpumu pret atsevišķām dalībvalstīm, neskatoties uz savām attiecīgo pārkāpumu izmeklēšanām un atkārtotiem brīdinājumiem, ka tā uzsāks prāvu, Komisija pārliecināja dalībvalstis par Līguma 119. panta (tagad 141. pants) sekām. Gluži pretēji, Komisijas uzmanība netika atkārtoti pievērsta atbilstošo uzņēmumu režīmam, un tikai Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa pieņemšanas rezultātā Komisija sāka dalībvalstu nodokļu pasākumu sistemātisku pārbaudi.
- (88) Tāpat apgalvotie iepriekšējās izmeklēšanas kavējumi nevar radīt tiesisku palāvību. Apvienotās Karalistes termiņu neievērošana, kuri noteikti informācijas pieprasījumos, veicināja kavējumus, ja šādi kavējumi patiešām bija. Iepriekšējā izmeklēšana jāiekļauj arī plašākā Komisijas pārbaudes kontekstā par Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksa pieņemšanu, kurā tā pieprasīja informāciju no dalībvalstīm par aptuveni 50 nodokļu pasākumiem. Atbilstošo uzņēmumu režīms bija tikai viens no šiem pasākumiem. Komisija nebija neaktīva iepriekšējās izmeklēšanas laikā, tai bija jādarbojas ar atbilstošiem uzņēmumiem paralēli ar pārējo pasākumu iepriekšējo izmeklēšanu.
- (89) Daļa laika tika patērēta Atbrīvoto uzņēmumu likumdošanas izmeklēšanai, uz kuru atbilstoši Gibraltāra valdības teiktajam gandrīz "vārdu pa vārdam" tika izveidots atbilstošo uzņēmumu režīms. Šajā gadījumā Gibraltāra valdība pati ir minējusi iesniegumus, ko tā ir iesniegusi par atbrīvotajiem uzņēmumiem (piemēram, savu dokumentu, kuru Apvienotā Karaliste iesniedza 2000. gada 12. septembra vēstulē), sakot, ka novērojumi par atbrīvotajiem uzņēmumiem, *mutatis mutandis*, attiecas uz atbilstošajiem uzņēmumiem. Ciktāl Komisijai zināms, Apvienotās Karalistes iestādes informēja Gibraltāra valdību par izmeklēšanas veikšanu. Gibraltāra valdībai 2000. gada 19. oktobra sanāksmē tika arī dota iespēja pārrunāt tās ārzonas nodokļu režīmu izmeklēšanu un visos posmos tai bija iespēja jautāt par tās norisi, laiku un iespējamo iznākumu.
- (90) Var būt taisnība, ka bija nelielas šaubas par valsts atbalsta procedūras uzsākšanas lietderību par atsevišķiem nodokļu pasākumiem līdz progresam par kaitīgu pasākumu atcelšanu. Tomēr tas daļēji attiecās uz tiem esošā atbalsta pasākumiem, uz kuriem, ja tos atceļ saskaņā ar Komercedarbības aplikšanas ar nodokļiem ētikas kodeksu, valsts atbalsta izmeklēšanai vairs nebūtu nekāda nozīme. Komisija arī uzskatīja, ka vienlīdzīgas attieksmes interesēs būtu labāk vienlaikus uzsākt tiesvedību par vairākiem pasākumiem attiecībā uz plašu dalībvalstu diapazonu, nevis izskatot atsevišķus gadījumus.
- (91) Attiecībā uz prasību, ka jābūt noilgumam, šis noilgums faktiski pastāv un paredzēts Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. pantā. Tas izslēdz atbalsta atgūšanu, kas ieviests vairāk kā 10 gadus pirms Komisijas pirmās iejaukšanās, šajā gadījumā 10 gadus pirms Komisijas 1999. gada 12. februāra vēstules.
- (92) Komisija atzīmē Gibraltāra valdības komentārus par Komisijas konkrētā pieprasījuma nozīmi pēc novērojumiem par atbalsta atgūšanu. Kamēr pieprasījums skaidri pauda Komisijas šaubas par atgūšanas jautājumu, tas arī kalpoja par skaidru signālu saņēmējiem, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka pasākums ir nelikumīgs un nesavienojams atbalsts, atgūšana paliek atšķirīga iespēja un principā ir loģisks iznākums. Kamēr Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs novēroja, ka šim "no pirmā acu uzmetiena neparastajam pieprasījumam ievērojamā mērā jāmazina jebkuras bažas, kas varētu būt saņēmējiem", viņš nesecināja, ka šīs bažas ir izklaidētas⁽³⁷⁾. Ja viņš to būtu darījis, Komisija būtu nostādīta absurdā stāvoklī, kad uzskatu pieprasīšanas par rīcības gaitu pret dabiskās sekas kavētu to pašu rīcības gaitu.
- (93) Tāpat jebkuras šaubas, ko Komisija var būt publiski paudusi par atbalsta pasākuma esošo vai nelikumīgo raksturu, kalpotu, lai uzsvērtu, ka nelikumīga atbalsta konstatējums ar visām tā sekām bija skaidra iespēja.

⁽³⁷⁾ Apvienotās lietas T-195/01 R un T-207/01 Gibraltārs/Komisija, 113. punkts.

- (94) Jānoraida arī prasība, ka atgūšanas rīkojums pārkāptu proporcionalitātes principu. Eiropas Kopienu Tiesa ir pastāvīgi uzskatījusi⁽³⁸⁾, ka likumīgi piešķirta valsts atbalsta atgūšanu, lai atjaunotu iepriekš pastāvošo situāciju, principā nevar uzskatīt par nesamērīgu.
- (95) Komisija noraida apgalvojumu, ka atgūšanas rīkojums radītu nesamērīgu administratīvu slogu Gibraltāra iestādēm. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka ir aptuveni 140 atbilstošo uzņēmumu. Tas ir mazāk nekā 10 % no uzņēmumiem, kurus katru gadu novērtē nodokļu aprēķināšanas nolūkā Gibraltārā. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa, ja ne visi atbilstošie uzņēmumi maksā kādu ienākuma nodokli, lai gan pēc samazinātas likmes, un ka ir tendence, ka šo uzņēmumu atrašanās vieta ir Gibraltārā, Komisija secina, ka administratīvais slogs nebūtu pārmērīgs. Attiecībā uz ierosinājumu, ka Gibraltāra Nodokļu pārvaldes izmeklēšanas pilnvaras ir ierobežotas, Eiropas Kopienu Tiesa ir nolēmusi, ka nacionālus noteikumus nevar izmantot tādā veidā, lai atgūšanu padarītu neiespējamu⁽³⁹⁾.
- (96) Gibraltāra valdība, mēģinot novērst lēmuma publicēšanu par formālu izmeklēšanas procedūru, izmantoja argumentus, kas līdzīgi argumentiem iepriekš 37. apsvērumā par atgūšanas sekām uz Gibraltāra ekonomiku⁽⁴⁰⁾. Tie nav apstiprinājušies. Nav teikts, ka tie apstiprinātos atgūšanas rīkojuma rezultātā šajā gadījumā. Komisija arī atzīmē, ka argumenti par atgūšanas ietekmi uz Gibraltāra ekonomiku ietvēra gan atbilstošo uzņēmumu, gan atbrīvoto uzņēmumu režīmu. Tomēr tā kā Gibraltāra valdība veica savus novērojumus, atgūšanas draudi ir samazinājušies līdz apmēram, ka pēc Komisijas lēmuma anulēšanas, ar ko uzsāk formālo valsts atbalsta izmeklēšanas procedūru⁽⁴¹⁾, tagad tiek izmeklēta sākotnējā 1967. gada Atbrīvoto uzņēmumu likumdošana kā esoša atbalsta shēma. Attiecībā uz šo likumdošanu nevar būt atgūšanas rīkojuma, un rezultātā Gibraltāra valdības prognozes ietekme, ja tā vispār piepildās, tiks samazināta. Jebkurā gadījumā Komisija nevar ļaut, ka šādi hipotētiski apsvērumi kavē konkurētspējīgā stāvokļa atjaunošanu iespēju robežās, kas pastāvēja pirms nelikumīgā atbalsta pasākuma īstenošanas.
- (97) Komisija atzīmē Gibraltāra valdības komentārus, ka atsevišķi atbilstošie uzņēmumi nebūtu novērtējami nodokļu uzlikšanai Gibraltārā, ka dažiem nebūtu aktīvu tā jurisdikcijā, ka daži būtu beiguši tirdzniecību un ka daži būtu saņēmuši atbalstu zem *de minimis* robežas. Tomēr šie apsvērumi paši par sevi nevar izslēgt atgūšanas rīkojumu. Tie nevar arī atbrīvot dalībvalsts iestādes no pienākuma veikt nepieciešamos pasākumus, lai atgūšanas rīkojumam piešķirtu pilnu spēku, tā kā tie kļūst svarīgi tikai atsevišķa gadījuma pārbaudes kontekstā. Šajā kontekstā Komisija atzīmē, ka atbilstošā uzņēmuma statusa priekšrocības neaprobežojas ar *de minimis* atbalstu, tās arī neaprobežojas ar uzņēmumiem, kuri ir novērtējami nodokļu uzlikšanai Gibraltārā vai kuriem nav aktīvu Gibraltāra iestāžu jurisdikcijā.
- (98) Komisija nevērtē Gibraltāra iestāžu godprātību vai citus darbības aspektus. Tomēr no Eiropas Kopienu Tiesas lēmumiem izriet⁽⁴²⁾, ka, mainot esoša atbalsta pasākumu, lai pasākums kļūtu par jaunu atbalstu, pateicoties izmaiņai, vai, lai pati izmaiņa būtu jauns atbalsts, izmaiņai jāpaplašina pasākuma darbības joma un/vai jāpalielina pieejamais atvieglojums.
- (99) Šajā gadījumā Komisija atzīmē, ka Pirmās instances tiesas lēmums ir, ka Gibraltāra 1967. gada Atbrīvoto uzņēmumu likumdošana jāuzskata par esoša atbalsta pasākumu⁽⁴³⁾. Komisija arī atzīmē, ka Atbilstošo uzņēmumu likumdošana tika izveidota ļoti tuvu Atbrīvoto uzņēmumu likumdošanai. Atbilstības nosacījumi lielā mērā ir identiski. Būtiskās atšķirības skar maksājamā gada nodokļa noteikšanu. Labāk nekā maksāt tikai ļoti nelielu, fiksētu gada nodokli, atbilstošie uzņēmumi maksā savas gada peļņas procentuālo daļu. Tādēļ izriet, ka atbilstošie uzņēmumi maksā nodokli par savu peļņu pēc augstākas likmes nekā atbrīvotie uzņēmumi. Tādēļ var uzskatīt, ka ierobežojošākais atbilstošo uzņēmumu režīms piedāvā samazinātu atvieglojumu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē salīdzinājumā ar atbrīvoto uzņēmumu režīmu. Komisija arī atzīmē, ka maz ticamā gadījumā, ka atbilstošā uzņēmuma samaksātais nodoklis būtu mazāks par līdzvērtīga atbrīvotā uzņēmuma fiksēto gada nodokli, starpība būtu zem *de minimis* robežas. Likumdošana paredz minimālu nodokļa likmi 0 % apmērā atbilstošajam uzņēmumam, kamēr atbrīvotie uzņēmumi maksā fiksētu gada nodokli no 225 līdz 300 GBP.

⁽³⁸⁾ Sk., piemēram, apvienotās lietas C-278/92, C-279/92 un C-280/92 Spānija/Komisija [1994] ECR I-4103.

⁽³⁹⁾ Sk., piemēram, lietu C-24/95 Reinzeme-Pfalca/Alcan, [1997] ECR I-1591.

⁽⁴⁰⁾ Apvienotās lietas T-195/01 R un T-207/01 Gibraltārs/Komisija, 94. līdz 105. punkts.

⁽⁴¹⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 115. punkts.

⁽⁴²⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 111. punkts.

⁽⁴³⁾ Apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01, 113. punkts.

(100) Eiropas Kopienu Tiesa pastāvīgi nolēmusi, ja godprātīgs komersants varēja paredzēt, ka Kopienas pasākuma pieņemšana, iespējams, ietekmē viņa intereses, viņš nevar paļauties uz tiesiskas palāvības aizsardzības principu, ja pasākums tiek pieņemts⁽⁴⁴⁾. Ņemot vērā līdzības starp atbrīvoto uzņēmumu un atbilstošo uzņēmumu režīmu, ir grūti saprast, kā centīgs uzņēmuma īpašnieks varēja paredzēt, ka abi režīmi tiks pakļauti atšķirīgām valsts atbalsta procedūrām. Atšķirības starp abām shēmām, nevis raksturīgas to dizainam, atspoguļo Gibraltāra iestāžu praksi pieprasīt šiem ārzonas uzņēmumiem ar fizisku klātbūtni Gibraltārā maksāt nodokli, lai gan zemā līmenī. Tādēļ ir pamatots pieņemt, ka apzinīgs komersants, rīkojoties godprātīgi, varēja pamatoti uzskatīt, ka labāk izvēloties mazāk dāsno atbilstošo uzņēmumu režīmu, nevis nepārprotami likumīgo (valsts atbalsta terminos – esošo) atbrīvoto uzņēmumu režīmu, viņš nonāktu arī režīmā, kura likumība netika apšaubīta. Tādējādi Komisija secina, ka atgūšanas rīkojums šī gadījuma ārkārtējos apstākļos būtu pretrunā Kopienas tiesību vispārīgam principam.

VIII. SECINĀJUMI

(101) Tiek secināts, ka Gibraltāra atbilstošo uzņēmumu režīms ir valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē un ka nav spēkā neviens no izņēmumiem, kas paredzēti 87. panta 2. punktā vai 87. panta 3. punktā. Tiek secināts arī, ka Apvienotā Karaliste ir nelikumīgi ieviesusi attiecīgo shēmu, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu. Tomēr shēmas labumguvēji bija tiesīgi lolot pamatotas cerības, ka netiek apšaubīta shēmas likumība. Tādēļ nav jāpieprasa atbalsta atgūšana, kas piešķirts saskaņā ar Atbilstošo uzņēmumu likumdošanu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Valsts atbalsts, kuru Apvienotā Karaliste ir īstenojusi saskaņā ar atbilstošo uzņēmumu režīmu, kas ietverts Gibraltāra 1983. gada 14. jūlija Ienākuma nodokļa (grozījums) rīkojumā un Gibraltāra 1983. gada 22. septembra Ienākuma nodokļa (atbilstošo uzņēmumu) noteikumos, nav savienojams ar kopējo tirgu.

2. pants

Apvienotā Karaliste atceļ 1. pantā minēto shēmu.

3. pants

Apvienotā Karaliste informē Komisiju divu mēnešu laikā pēc šī lēmuma paziņošanas par veiktajiem pasākumiem, lai to izpildītu.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei.

Briselē, 2004. gada 30. martā

Komisijas vārdā —

Komisijas loceklis

Mario MONTI

⁽⁴⁴⁾ Sk., piemēram, lietu 265/85, Van den Bergh un Jurgens/Komisija [1987] ECR, 1155, 44. punkts.